

העותר :

איגוד הבנקים בישראל (ע"ר)

ע"י ב"כ עוה"ד מוטי ארד ו/או הילה גולדברג ו/או אח'י
ממשרד מיתר, ליקוורניק, גבע & לשם, ברנדויין ושות', עו"ד
מדרך אבא הלל סילבר 16, רמת-גן 52506
טל': 6103100-03; פקס': 6103111-03

נגד

המשיבים :

1. האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד אבנר פינצ'וק ו/או דן יקיר ו/או דנה
אלכסנדר ו/או הדס תגרי ו/או מיכל פינצ'וק ו/או
עאוני בנא ו/או דנה פריבך-חפץ ו/או לילה
מרגלית ו/או פאטמה אל-עגיו ו/או באנה שגרי-
בדארנה ו/או שרון אברהם-ויס ו/או סוניה בולוס
ו/או לימור יהודה ו/או עודד פלר

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רחוב נחלת בנימין 75, תל אביב 65154
טל': 5608185-03; פקס': 5608165-03

2. משרד הפנים

3. נציבות מס הכנסה

4. המוסד לביטוח לאומי

5. רשות השידור

6. בנק ישראל

7. רשמת מאגרי המידע

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים ירושלים

תגובת המשיבה 1 לעתירה לקיום דיון נוסף

בהתאם להחלטת בית המשפט (כב' השופט חשין), שהומצאה לה ביום 30.6.2004 מתכבדת המשיבה 1 להציג את תגובתה לבקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, שניתן בבג"צ 8070/98 (להלן: "פסק הדין").

בפסק הדין קבע בית המשפט הנכבד, בין היתר, כי חיבורם הישיר של מסופי הבנקים למאגר המידע הממוחשב של משרד הפנים מהווה פגיעה בפרטיות, ועל כן - כיוון שמדובר בפגיעה בזכות יסוד מוגנת, היא מחייבת "חקיקה מתאימה" (סעיף 10 לפסק הדין). לצורך הערכות לביצוע האמור הוקצו 6 חודשים.

כ ל י

בקליפת אגוז תולה העותר את בקשתו בשניים: האחד, הצורך לשוב ולדון בהלכה משפטית חדשה, שלדעת העותר עומדת בבסיס פסק הדין, ולפיה גם פגיעה זניחה (de minimis) בזכות יסוד מוגנת חייבת להעשות רק על פי חוק; השני, שלדעת העותר פסק הדין לא הכריע בטענתו, ולפיה קיימת הסכמה מכללא להעברת המידע מצד אלה, שהמידע אודותיהם מועבר אל הבנקים ולפיכך, אין כל פגיעה בפרטיותם.

בקליפת אגוז עונה המשיבה, כי בית המשפט הנכבד דחה את טענת העותר, כאילו חיבור מסופי הבנקים למחשב משרד הפנים מהווה פגיעה זניחה בזכות היסוד. על כן, לא נקבעה הלכה לגבי השאלה האם גם פגיעה "זניחה" בזכות יסוד מוגנת חייבת לעמוד בכל תנאיה של פסקת ההגבלה.

בדומה לזה, אם צודק העותר בקביעתו, כאילו פסק הדין לא הכריע בטענתו לגבי שאלת ההסכמה, ממילא לא נפסקה כל הלכה בעניין. הטענה בדבר קיומה של "הסכמה", הנוטלת כביכול את עוקצה של הפגיעה בפרטיות, נדחתה למעשה, ואין מקום לשוב ולדון בה במסגרת ההליך החריג של דיון נוסף. מעבר לדרוש ייאמר, כי דחיית טענת "ההסכמה" בנסיבות העובדתיות שנדונו בפסק הדין, אינה "הלכה", ודאי לא הלכה חדשה וקשה מבחינה משפטית (או אחרת) ואין היא מנוגדת להלכות קודמות של בית המשפט הנכבד.

הלכה למעשה מבקש העותר לערער על המסקנות העובדתיות שבפסק הדין.

הקביעה האופרטיבית של פסק הדין ומשמעותה ההלכתית

1. העותר מפליג בהשלכות הרוות האסון, שיש לדעתו להלכה שנקבעה בפסק הדין. אלא שכל חזון האימים, המתואר באריכות בעתירה, אינו נגזר מפסק הדין.

2. פסק הדין קובע אך זאת - שחיבור מסופי הבנקים למחשב משרד הפנים חייב להיות מעוגן בחוק. אין בפסק הדין דבר וחצי דבר, שימנע את גישת הבנקים למאגר המידע האמור, ככל שהמחוקק יכיר בצרכים, שלדעת העותר מחייבים גישה כאמור, ויחוקק חוק שיעגן אותה.
3. פסק הדין אינו מתייחס לשאלה מה יהא דינו של חוק כאמור, והאם הוא יחשב ל"חוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש" (סעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו). כפי שנראה בהמשך, אבחנה זו חשובה ביותר לשם בחינת טענות העותר.
4. בהערת אגב יוער, כי מהדברים שלעיל גם עולה, שהמאבק שמנהל העותר בחירוק שיניים אינו בא לגונן על פרקטיקה, שלטענתו חיונית לפעילותם התקינה של הבנקים בפרט ושל כלכלת ישראל בכלל; עניין לנו במאבק משפטי למען הפרקטיקה האמורה לא תעוגן בחוק. קשה לרדת לפשר מאבק זה: אכן, אפשר שחוק, שיתיר לבנקים גישה ישירה למחשב משרד הפנים, יגדיר במדויק את המטרות ואת האופן שבו יבוצע הדבר. החוק גם עשוי לקבוע מגבלות ולהטיל אחריות על מי שנהנה מגישה ישירה למאגרי מידע ציבוריים. אך אין בדבר כדי לפגוע במי שיקיים בנאמנות ובתום לב את הוראות החוק, ויקפיד שלא לחרוג מן ההרשאה, שנתן לו הציבור להציץ במאגרי המידע שלו. והרי לא יתכן שזה הדבר שמטריד את מנוחתו של העותר.

"התחברות גוף פרטי, דרך קבע, למאגר מידע ממשלתי"

5. על מה נסובה העתירה? מהו אותו חלק מפסק הדין שלגביו מבקש העותר דיון נוסף? מסופי המחשב, המותקנים במאות סניפי הבנקים בישראל, מחוברים בחיבור ישיר (נל"י) למחשב משרד הפנים. בלחיצת כפתור ניתן לקבל פרטים אודות כל אחד מתושבי המדינה.
6. העותר מרבה לתאר את כללי האבטחה והמידור, שקיימים לטענתו בבנקים, ושלדעתו מבטיחים, שלא ייעשה "שימוש שאינו מורשה" בחיבור הישיר למאגר המידע הממוחשב של משרד הפנים. אלא שכל האמצעים ננקטים באופן וולונטרי על ידי כל בנק ובנק בהתאם לשיקול דעתו. המדינה מצידה הסתפקה בהגבלת היקף הפרטים, שניתן לקבל בעת הצגת שאילתה על מאן דהוא, ובכך ש"כל בנק חותם מול משרד הפנים על הצהרה המחייבת אותו ואת עובדיו לשימוש מורשה בלבד" (סעיף 4 לעתירה. המשיבים 7-2 לא הזכירו זאת בטיעוניהם).
7. מבחינה משפטית הכלל הוא שהעברת מידע ממאגר מידע ציבורי אסורה (סעיף 23 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981). לצד הכלל נקבעו חריגים (בסעיף 23 לחוק), המאפשרים בהתקיים נסיבות מיוחדות, העברת מידע בין גופים ציבוריים. גופים, שאינם עונים על ההגדרה של "גוף ציבורי", ואשר תפקידם הציבורי מזקיקם למידע ממאגר מידע ציבורי, יקבלו מידע זה רק לאחר ששר המשפטים הכריז עליהם כ"גוף ציבורי". הכרזה כאמור תעשה בצו, **"באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, ובלבד שבצו ייקבעו סוגי המידע והידיעות שהגוף יהיה רשאי למסור ולקבל"** (סעיף 23 (2) לחוק).

8. לשם הדוגמא: כל אחת מהסתדרויות העובדים רשאית לקבל על פי צו מיוחד כאמור חמישה פרטים לגבי כל אחד מחבריה (שם משפחה קודם, מין, שם הורים, תאריך לידה ומען מגורים - פריט 6 לצו הגנת הפרטיות (קביעת גופים ציבוריים), התשמ"ו-1986). לעומת זאת חיבור ישיר למחשב משרד הפנים מאפשר לבנקים לקבל פרטים בהיקף נרחב יותר אודות כל אחד מ"לקוחותיהם", והלכה למעשה - גם אודות כל אדם אחר, הרשום במרשם האוכלוסין, וזאת מבלי שהדבר עוגן בחוק, בתקנה, בצו או בנוהל.

9. העברת מידע ממאגר מידע ציבורי לגוף פרטי אינה מותרת על פי חוק הגנת הפרטיות. העברת מידע ממרשם האוכלוסין יכולה להעשות לפי סעיף 29 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, במענה לשאלות פרטניות, המועברות למינהל האוכלוסין. חיבור ישיר של מחשבי הבנק למאגר המידע של מרשם האוכלוסין אינו חוסה תחת הרשאה חוקית זו. מכאן מסקנת פסק הדין, שחיבור הנ"ל של הבנקים "מחייב חקיקה מתאימה". בהערת אגב יצויין, בניגוד למה שניתן לסבור, המשיבה 1 לא טענה, כי ההסדר החוקי הראוי להעברת מידע אל הבנקים הוא זה הקבוע בחוק מרשם האוכלוסין. כל שטענה המשיבה 1 הוא, שזהו ההסדר החוקי היחיד שקיים כיום.

10. ראוי לשים לב להבדלי המינוח בין פסק הדין לבין העתירה: העותר חוזר ומדבר על "הסדר שאילתות" מוגבל בהיקפו מבלי שיהיה ברור עד תום עד כמה מוגבל ההסדר - לפחות בחיי המעשה. פסק הדין של שופטי הרוב מדבר על "התחברות גוף פרטי, דרך קבע, למאגר מידע ממשלתי" (סעיף 9 בעמ' 9 לפסק הדין). ואין מדובר רק בהבדלים שבניסוח - אפילו היינו מקבלים את טענות העותר, כאילו "שימוש מורשה" בחיבור הישיר למחשב משרד הפנים אינו מצריך עיגון בחקיקה מיוחדת (ולמותר לציין שאיננו מקבלים טענה זו), עדיין עניין לנו ב"מסירת המפתח" למאגר המידע הציבורי, ולא "בהסדר שאילתות" מוגדר ומוגבל. עניין אחד הוא להעניק לפלוני קיצבה בסכום מוגדר מכספי המדינה. עניין אחר לגמרי הוא להפקיד בידיו את מפתחות אוצר המדינה על מנת שיוכל להכנס מדי חודש וליטול בעצמו את קיצבתו.

11. במאמר מוסגר יאמר עוד, כי לא ברור מה טיבו של "השימוש המורשה", שעליו מדבר העותר. ברור לאיזו מטרה נאותה המדינה לחבר את הבנקים בנ"ל למחשב משרד הפנים. פחות ברור כיצד משתמשים הבנקים בחיבור זה. כך, למשל, לא ברור אם לשיטתו של העותר, רשאי בנק להציב שאילתה לגבי לקוח גם לאחר שנים שזה נעזר בשירותי הבנק (פתח חשבון, נתן ערבות וכד') והציג לצורך כך את תעודת הזהות שלו.

זוטי דברים?

12. העותר סבור, כי פסק הדין נסמך על הלכה משפטית חדשה, ולפיה גם פגיעה זניחה בזכויות יסוד מוגנות חייבת לעמוד בתנאיה של פסקת ההגבלה. עוד טוען העותר, כי "הלכה" זו מנוגדת להלכה הקיימת.

13. בכך נתפס העותר לכלל טעות - טעות תמוהה בשים לב לציטוט, שמביא העותר עצמו (בסעיף 10 לעתירה), ושעליו הוא נסמך: **"אף בהנחה - שאיני מקבלת - כי הפגיעה בפרטיות הנוצרת כתוצאה מהתחברות גוף פרטי, דרך קבע, למאגר מידע ממשלתי היא זניחה, הרי שאין בידי להסכים לגישת חברי..."** (סעיף 9 בעמ' 9 לפסק הדין, ההדגשה שלי - א"פ). ובהמשך (בסעיף 38 לעתירה) מודה העותר, כי דעת הרוב אכן **"קבעה, כי הסדר השאילתות** (זה המינוח של העותר) **פוגע באופן חמור בזכות הפרט של האזרח המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו"**.

14. הנה כי כן, פסק הדין קובע, כי **"התחברות גוף פרטי, דרך קבע, למאגר מידע ממשלתי"**, דוגמת זו שנגלתה לבית המשפט בחומר הראיות בעניין הבנקים, **אינה פגיעה זניחה בזכות יסוד**. יוצא שכל הטיעון בדבר **"ההלכה החדשה"** כביכול, המתנה פגיעות קלות בזכויות אדם בקיום פסקת ההגבלה, אינו רלוונטי ודינו להדחות.

15. כל תכליתו של הטיעון היא לערער על שתי קביעות אחרות שבפסק הדין ולא על **"הלכה חדשה"**, שכביכול טמונה בו: הקביעה לפיה עניין לנו במהלך רב משמעות של חיבור גוף פרטי דרך קבע למאגרי המידע הציבוריים ולא ב"הסדר שאילתות" תמים ומוגבל, והקביעה לפיה פגיעתו של מהלך זה בזכות היסוד לפרטיות אינו עניין של מה בכך.

16. מעבר לדרוש, יצויין, שאפילו היה מדובר בהלכה חדשה, ולא היא, הרי שאין היא מנוגדת להלכה אחרת. פסקי הדין אליהם מפנה העותר (בסעיפים 16-18 לעתירה: ע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד נ' מגדל, פ"ד מט(4) 221, 432-431; בג"ץ 7111/95 מרכז השלטון המקומי ואח' נ' הכנסת, פ"ד נ(3) 485, 497; בג"ץ 3434/96 ד"ר הופנונג נ' יו"ר הכנסת, פ"ד נ(3) 57; דנ"א 1333/02 הועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה נ' יהודית הורוויץ, טרם פורסם), דנו **בחוקיותם של חוקים, שבית המשפט סבר, שיש בהן פגיעה זניחה בזכויות יסוד, בעוד שבענייננו נדון מעשה ממשל שלא עוגן בחוק**.

17. ההלכה אליה מכוון העותר, ושלטענתו מנוגדת למה שנקבע בפסק הדין, אומרת, שבית המשפט אינו נוטה **"לפסול חוק בשל פגיעה מזערית בזכות, ותהא זו אפילו זכות יסוד"** (כפי שמוצטט העותר בפסקה 17 מתוך בבג"ץ 3434/96 הופנונג נ' יו"ר הכנסת, פ"ד נ(3) 57, 68). אלא שפסק הדין דן לא פסל חוק, המאפשר לבנקים גישה ישירה למאגר מידע ציבורי. כל שנקבע הוא, שחיבור מחשבי הבנק למאגר המידע הממוחשב של משרד הפנים **"מחייב חקיקה מתאימה"** (פסקה 10 לפסק הדין), וזאת כיוון ש**"דרישת החוקיות היא ... דרישה עצמאית, המצטברת לשאר הדרישות - הלימת ערכי המדינה, תכלית ראויה, ומידתיות... דווקא 'סרבולה' של פעולת החקיקה הראשית, והתנאתה של קבלת חוק בהשגת רוב בקרב נבחרים העם, מהווים ערובה מוסדית מסוימת לכך שזכויות יסוד לא ייפגעו אלא כאשר הדבר דרוש"** (פסקה 9 לפסק הדין).

18. כך או כך, כאמור העותר קורא בפסק הדין **"הלכה חדשה"** שאין בו. פסק הדין דוחה את נקודת המוצא של העותר, כאילו עניין לנו בפגיעה זניחה בזכות יסוד. השאלה, האם פגיעה זניחה בזכות יסוד חייבת להיות מעוגנת בחוק אם לאו, תמצא את פתרונה בעיתה, כאשר תעמוד בפני בית המשפט הנכבד פגיעה מזערית מעין זו. עד אז - אין לקיים דיון נוסף בהלכה שלא באה לעולם.

הכרעה בשאלת "ההסכמה"

19. אומר העותר: **"שאלת ההסכמה למסירת מידע מאת אדם כפוטר את הגוף הציבורי מוסר המידע מעמידה בדרישות פסקת ההגבלה, הינה שאלה בעלת חשיבות הן למקרה הנדון, שהוא בעל השפעה כלל מישקית ואף השפעה על מעמדה של מדינת ישראל בעולם במסגרת המאבק בהלבנת הון"** (סיפא לסעיף 10 לעתירה).

20. העותר יוצא נגד דחיית טענתו, לפיה עצם הצגת תעודת הזהות בפני פקיד הבנק מהווה הסכמה לחיבור מסופו של אותו פקיד דרך קבע למאגר המידע הציבורי. לשיטת העותר כל אימת שלקוח מציג בפני ספק (בנק, חנות וכד') תעודת זהות על מנת להזדהות, למשל, בעת שהוא משלם לו באמצעות שיק, קמה זכותו של הספק מכוח "הסכמת הלקוח" לערוך בירורים נוספים אצל צדדים שלישיים, ולצורך כך אף להתחבר בחיבור ישיר דרך קבע למאגר מידע ציבורי. והוא הדין - לשיטת העותר - במקרה של הצגת תעודה לצורך הזדהות בפני עו"ד, המאשר חתימה על תצהיר (ודוק, היבט זה של "ההסכמה", אינו תלוי בקיומה של "תכלית ראוייה" או אינטרס לגיטימי, שלדעת העותר מבדילים בין בנק לבין ספק אחר - אבחנה בעייתית כשלעצמה. טענת העותר היא, שאפילו בהעדרם של אלה יש לראות בעצם הצגת תעודת הזהות הסכמה, שבהתקיימה - אין פגיעה בפרטיות, וממילא אין עוד צורך לבחון האם הפגיעה חוסה בצילם של הרשאה חוקית, תכלית ראוייה וכד').

21. מהאופן שבו שוטח העותר את טענת "ההסכמה" עולה גם, כי לדעתו משתרעת הסכמת הלקוח על פרק זמן בלתי מוגבל, וכי היא תקפה גם זמן רב לאחר אותו הרגע, שבו הוא מציג בפני פקיד הבנק את תעודת הזהות שלו. זאת ועוד, לשיטת העותר, הגישה הישירה שיש לכל בנק לרשומותיהם של כל התושבים הרשומים במרשם האוכלוסין, חוסה אף היא תחת צילה של "הסכמת" לקוחותיו.

22. כך או כך, טענת העותר בעניין זה **"אינה מופנית כלפי הלכה חדשה שהתקבלה בפסק הדין, ואשר נדרש בה דיון מחודש..."** כי אם **"...לכך שבית המשפט לא עסק בפסק דינו בטענות חשובות שהעלן[ת]ה."** אלא ש"**דיון נוסף אינו ערעור נוסף...**" (דנג"ץ 8479/99 התאחדות ענף הקולנוע נ' הרשות השניה, לא פורסם) ואין בנסיבות המקרה עילה לקיים דיון נוסף. באין הכרעה אין גם הלכה, ומכאן שבקשת העותר בעניין זה כוונתה לערער על פסק הדין ולא לקיים דיון נוסף בהלכה, שנפסקה כביכול.

23. לחלופין, טענת "ההסכמה" הוזכרה בפתח פסק הדין (בפסקה 4) ונדחתה למעשה. למקרא פסק הדין בכללותו, ובמיוחד - לאור התייחסותו לטענת ה-de minimis, נראה, שבית המשפט ראה בטענת "ההסכמה" טענה בעלמא, ומצא שנסיבות המקרה אינן דומות אפילו לנסיבות, שבהן נקבע בעבר, כי קיימת הסכמה לפגיעה בפרטיות. אין להתיר לעותר לערער על ממצאים אלה.

24. דחיית טענת ההסכמה גם אינה מנוגדת להלכה קודמת. גם כאן אין לנו אלא להתבונן בתקדים, עליו מסתמך העותר: אכן, פסק הדין בעניין בנק הפועלים (בפיסקה 31 לעתירתו: ע"א 86/89 מדינת ישראל נ' בנק הפועלים בע"מ, פ"ד מד (2) 726) קבע, כי שעה שאדם משעבד את רכבו לטובת הבנק, הריהו מסכים מכללא לכך, שהבנק יוכל לפנות למשרד הרישוי ולבדוק את

הפרטים שיש ברשותו אודות הרכב המשועבד (עמ' 732 לפס"ד בנק הפועלים). אלא שבאותו עניין נדונה בקשה פרטנית של הבנק לקבל מידע (ראו עמ' 728) ולא חיבור מסוף הבנק למחשב משרד הרישוי. המעשה המקביל בענייננו הוא הגשת שאילתה למשרד הפנים בהתאם לסעיף 29 לחוק מרשם האוכלוסין, ומעשה זה לא רק שלא נשלל על ידי פסק הדין, אלא נותר כאפשרות החוקית היחידה, כל עוד חיבורם הישיר של הבנקים למחשב משרד הפנים אינו מעוגן בחוק.

25. זאת ועוד, בעניין בנק הפועלים גזר בית המשפט ההסכמה מכללא של לקוח, בשל קיומה של "התקשרות חוזית שביטויה ברישום הבא להעמיד כולי עלמא על החבות הרובצת על הנכס. ההסכמה למסירת המידע על המישכון טמונה איפוא, מניה וביה, בעצם ההסכמה ליצירתו" (עמ' 732 לפסק הדין בעניין בנק הפועלים). ואילו בענייננו, "הסכמתו" של הלקוח נסמכת לא על התקשרות חוזית, אלא על הפעולה של הצגת תעודת זהות - פעולה שהיא כשלעצמה פרי פגיעה בפרטיות (ויש מדינות בעולם הנאור, שבהן אין בכלל תעודות זהות בשל השמירה על הזכות לפרטיות). הוא שאמרנו בעיקרי הטיעון לעתירה: "עצם קביעת עריכתו של מפקד אוכלוסין, הטבעתו של מספר זיהוי על כל אדם החבר בחברה האזרחית, מהווים חדירה לפרטיותו של אדם ודריסת רגל בתחום האוטונומיה שלו ... בדומה לזה, גם חיובו של כל אזרח להחזיק תעודת זהות ולהזדהות באמצעותה, היא הפרה של הזכות לפרטיות. אפשר שפגיעה זו היא מוצדקת, ואולם עדיין אין בכך כדי לטשטש את מהותה כפגיעה בזכות יסוד ואת הרסן שיש להציב בפני פקידי המינהל שעה שהם מבצעים אותה".

הלכה חדשה? חשובה? קשה?

26. "הדיון הנוסף אינו בא ליצור ערכאה נוספת. תפיסה זו מעוגנת היטב בעיקרון סופיות הדיון שהוא יסוד מוסד בשיטתנו המשפטית" (דנ"א 2485/95 אפרופים בע"מ נ' מדינת ישראל, לא פורסם). "תנאי לקיומו הוא, כי בית-המשפט העליון פסק הלכה משפטית... מיוחדת וחריגה, הלכה הסותרת הלכה קודמת של בית-המשפט העליון או הלכה שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה ראויה היא כי תידון בדיון נוסף. אכן, כבר נפסק לא אחת כי הדיון הנוסף הוא חריג-שבחריגים, שופט לא יורה על קיומו אלא במקרים נדירים, והמקרים שבהם יקויים מעטים-שבמעטים הם, נער יספרם" (דנ"א 3113/03 א.מ. חנויות נ' עיריית ירושלים, טרם פורסם).

27. לעיל כבר ראינו, כי פסק הדין אינו נסמך על הלכת ה-*de minimis*, שהעותר מנסה לקרוא בו, וכי טענת ה"הסכמה" נדחתה באופן העולה בקנה אחד עם הלכות קודמות. יותר משיש בפסק הדין "הלכה משפטית" יש בו יישום של הדין הקיים על עובדות המקרה. העותר יוצא נגד המסכת העובדתית, העומדת ביסוד פסק הדין, ולא כנגד "הלכה" שקבע.

28. ואפילו אם הוסיף פסק הדין "..." נדבך חדש על בניין ההלכה - והיכן הוא אותו פסק-דין שאינו מוסיף דבר על מי שקדמו לו - לא נמצא לי כי נדבך שהוסף מהווה חידוש המצדיק קיומו של דיון נוסף בו". (דנג"צ 2309/04 אייכנשטיין נ' ראש הממשלה, טרם פורסם, בפיסקה 10).

29. מהי אותה "הלכה משפטית" "חדשה וקשה" שיצאה, כביכול, מלפני בית המשפט? המחוקק, ולא מאן דהוא במינהל האוכלוסין, הוא שיכריע האם תותר "התחברות גוף פרטי, דרך קבע, למאגר מידע ממשלתי", ואם תותר - כיצד תבוצע, באופן שיקיים את האיזון הראוי בין זכות היסוד לפרטיות לבין אינטרסים אחרים. הלזו ייקרא "הלכה חדשה", הפוגעת "בעקרונות היסוד של השיטה או בתפיסת הצדק של החברה" (דנ"א 2485/95 אפרופים בע"מ נ' מדינת ישראל, לא פורסם, בפסקה 7)? האמנם זהו המקרה המתאים ל"התערבות המוגבלת למקרים חריגים מאוד, אשר נועדה למנוע עוול קשה ובלתי הפיך, וכאשר אין דרך אחרת להשיג מטרה זו" (דנג"צ 5219/03 כהן נ' התובע הצבאי, טרם פורסם, ההדגשה שלי - א"פ)?

30. וגם אם יסבור המחוקק, כי חיבור הבנקים למחשב משרד הפנים אינו חיוני לצורך ביצוע חובת הזיהוי לפי חוק איסור הלבנת הון, גם אז לא תהיה בכך "קשיות" מן הסוג שאליו התכוון המחוקק, שעה שקבע את מוסד הדיון הנוסף: "לא האינטרס האישי של המתדיין הטוען כי נפגע, אלא ההלכה העשויה להשפיע על אינטרסים של רבים אחרים - היא הקובעת. לא חשיבות העניין של המתדיין, אלא חשיבות ההלכה הנקבעת עקב העניין - היא הקובעת" (ד"נ 4/57 ברלינרבלאו נ' שר הבטחון, פ"ד יב 25, 27-28; מצוטט בהסכמה בדנג"צ 4757/93 פדרמן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מז(5) 359, 364).

31. סוף דבר, "... מוטב שמתדיינים יבינו, כי המחוקק לא התכוון להקים מוסד משפטי חדש, אלא התכוון לאפשר דיון נוסף כשבאמת מתעוררת הלכה שיש בה משום קביעת עקרונות חדשים, חשובים וכו' ... גם העובדה ... שפסק דין ניתן ברוב דעות אינה ... עילה לבקשה לדיון נוסף..." (ד"נ 4/57 ברלינרבלאו נ' שר הבטחון, פ"ד יב 25, 27-28; דנג"צ 4757/93 פדרמן נ' היועץ המשפטי, פ"ד מז(5) 359, 364). במקרה דנן לא נקבעה הלכה מעין זו, ואין לקיים דיון נוסף בערעור על פסק הדין.

סוף דבר

בחוות דעתו (בפסקה 12) אומר כב' השופט גרוניס "אמצעי המחשוב המודרניים והטכנולוגיה המתקדמת בתחום התקשורת מביאים עימם ברכה רבה בצד סכנות גוברות לפגיעה בזכותו של האדם לפרטיות. בעניינו, כמו בתחומים אחרים, לא ניתן לטמון ראשנו בחול ולהמשיך לפעול על פי נורמות וכללים ישנים ומיושנים" (ההדגשה שלי - א"פ).

אלא שפסק הדין דן אינו עומד בדרכה של הקידמה! אין הוא שולל את אימוץ הישגי המדע והטכנולוגיה וגם לא את יישומם למען טובת הכלל והפרט. אלא מאי? "מתוך שהמדע והטכנולוגיה צומחים ומתפתחים בדרכם ועל-פי כללים פנימיים משלהם, אין כל כורח אפריורי כי נורמות התנהגות הנקבעות בידי החברה והמחוקק תאמצנה את כל הישגי המדע והטכנולוגיה, בלא כל הבחנה ובלא כל מיגבלות" (בג"ץ 2458/01 משפחה חדשה נ' הועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים, פ"ד נז(1) 419, 460; ההדגשה שלי - א"פ).

קל וחומר שאין להתיר אימוץ חסר אבחנה וחסר מגבלות, שסכנות בצידו, שלא על דעת המחוקק. "היעדר כל הסדר עשוי להיות שקול כנגד היתר כמעט ללא הגבלה או כנגד היפוכו: איסור כמעט ללא הגבלה" (שם, שם).

"ההישגים הטכנולוגיים של העידן המודרני הביאו עימם כתוצאת לוואי אפשרויות נרחבות לפגיעה בפרטיות. מאגרי המידע המצויים בידי הרשויות... נותנים בידי עובדי הציבור הנגישים אליהם, יכולת ועוצמה לאסוף מידע רב על כל אדם מהציבור בישראל בכל היבט מתחומי חינוך. חזונו האפוקליפטי של ג'ורג' אורוול בדבר 'האח הגדול', עלול על נקלה להפוך למציאות חיים אם לא יושמו הגבולות לנגישות למאגרים ולשימוש בהם מעבר למטרה המוגבלת שלשמה ניתנה הסמכות למופקדים על מאגרי המידע" (עש"מ 6843/01 בן דוד נ' נש"מ, תק-על 2002(1), 133, 135).

ושעה שמדובר בנגישותם של גופים פרטיים למאגרי מידע של הציבור - שאני.

על מנת למנוע את התממשותו של "חזונו האפוקליפטי של ג'ורג' אורוול" הורה פסק הדין, כי בסוגייה שלפנינו - על המחוקק לומר את דברו.

כן יהי!

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה לקיום דיון נוסף ולחייב את העותר בהוצאות המשיבה.

14 ביולי, 2004

אבנר פינצ'וק, עו"ד
ב"כ העותרת